

Maria – eschatologický obraz Církve

Katecheze Jana Pavla II. při generální audienci 14. 3. 2000

Čtení – Zj 12,1-2.5-6.10

V obrazu ženy (viz výše uvedený úryvek z knihy *Zjevení*), která porodí syna, zatímco krvavě rudý drak běsní hněvem proti ní a proti tomu, kterého porodila, liturgická i umělecká křesťanská tradice spatřovala obraz Marie, Kristovy Matky. Nicméně podle původního záměru svatopisce, jestliže dítě představuje příchod Mesiáše, pak žena zosobňuje evidentně Boží lid, ať už biblický Izrael, či Církev. Mariánská interpretace není v protikladu k eklesiologickému smyslu textu, neboť Maria je »obrazem Církve« (LG 63; srov. sv. Ambrož Expos. Lc, II, 7). Na pozadí společenství věřících se přece vynořuje obrys Mesiášovy Matky. Proti Marii a Církvě se pozvedá drak, který připomíná Satana a zlo, jak naznačila již symbolika Starého zákona; rudá barva je znamením války, masakru, krveprolití; »sedmero hlav« s korunami označuje nesmírnou moc, zatímco »deset rohů« připomíná impozantní sílu šelmy popisované prorokem Danielelem (srov. 7,7) a je také obrazem mocné zvůle, která řádí v průběhu dějin.

Dějinný zápas Ženy a draka

Dobro a zlo se tedy střetávají. Maria, její Syn a Církev představují zdánlivou slabost a malost lásky, pravdy a spravedlnosti. Proti nim se pozvedne monstrózní ničivá síla násilí, lži a nespravedlnosti. Ale zpěv, kterým je úryvek zpečetěn, nám připomíná, že konečný výrok přírkyne vítězství *spáse, síle, královské vládě našeho Boha a panování jeho Pomazaného* (Zj 12,10).

Zajisté, v průběhu dějin může být Církev přinucena utéci se na poušť jako kdysi Izrael při pochodu do zaslíbené země. Poušť je mezi jiným tradiční útočiště pronásledovaných, je to skrytý a klidný prostor, který nabízí Boží ochranu (srov. Gn 21,14-19; 1 Kr 19,4-7). V tomto útočišti zůstane tedy žena, jak zdůrazňuje Apokalypsa (srov. 12,6.14), jen určitý omezený čas. **Doba úzkosti, pronásledování, zkoušky není tedy neomezená:** nakonec přijde osvobození a nastane hodina slávy. Když rozjímáme o tomto tajemství z mariánské perspektivy, můžeme říci, že »Maria je kromě svého Syna **nejdokonalejším obrazem svobody a osvobození lidstva a vesmíru.** Církev, pro kterou je matkou a vzorem, má vzhlížet právě k ní, aby pochopila smysl vlastního poslání v jeho plnosti.« (Kongregace pro nauku víry, *Libertatis conscientia*, 22-3,1986, 97; srov. *Redemptoris Mater*, 37)

Upřeme tedy svůj pohled k Marii, obrazu Církve putující pouští dějin, ale směřující k slavnému cíli nebeského Jeruzaléma, kde zazáří jako Nevěsta Beránka, Krista Pána. Jak ji oslavuje východní církev, Matka Boží je Hodigitria, tj. ta, která »ukazuje cestu«, tj. Krista, jediného Prostředníka, s

nímž se má setkat v plnosti u Otce. Jeden francouzský básník v ní vidí »stvoření ve své první slávě a svém konečném rozkvětu, jak vyšla od Boha v jitra záře svého zrození«. (P. Claudel, *La Vierge 1 midi, Pléiade*, s. 540)

Maria – dokonalý vzor

Svým **neposkvrněným početím** je Maria dokonalým vzorem lidského tvora, zahrnutého od počátku božskou milostí, která tvora udržuje a přetváří (srov. Lk 1,28), takže si volí ve své svobodě Boží cestu. Ve svém **slavném nanebevzetí** je Maria naopak vzorem tvora povoláného zmrtvýchvstalým Kristem, aby dospěl k cíli dějin, k plnosti společenství s Bohem ve zmrtvýchvstání a blažené věčnosti. Pro Církev, která často pociťuje tíži dějin a obklíčení zlem, je Kristova Matka **zářivým znamením vykoupeného lidstva**, zahrnutého milostí, která zachraňuje.

Není Církve bez Marie

Poslední cíl lidských dějin nastane, až Bůh *bude pro všechny vším* (1 Kor 15,28), a jak ohlašuje Apokalypsa, *moře už nebude* (21,1), tzn. znamení ničivého chaosu a zla bude definitivně vyloučeno. Tehdy se Církev představí Kristu jako *nevěsta okrášlená pro svého Ženicha* (Zj 21,2). To bude okamžik důvěrnosti a lásky bez přerušení. Ale již nyní při pohledu na nanebevzatou Pannu Církev zakouší radost, které se jí dostane v plnosti na konci časů. Při putování ve víře v průběhu dějin **Maria doprovází Církev** jako »vzor církevního společenství ve víře a lásce a v jednotě s Kristem. Věčně přítomná v Kristově tajemství ona **je uprostřed apoštolů v samém srdci rodící se Církve i Církve všech časů.** Vždyť Církev byla shromážděna v hořejší místnosti ve večeřadle s Marií, Matkou Ježíšovou, a s jeho příbuznými. Není tedy možno mluvit o Církvě, jestliže v ní není přítomna Maria, Matka Pána, s jeho příbuznými.« (Kongregace pro nauku víry, *Communio notio* 28. 5. 1992, č. 19; srov. Cromazio z Akvileje, *Sermo* 30,1)

Sláva Marii

Pějme tedy hymnus chvály Marii, obrazu vykoupeného lidstva, znamení Církve, která žije ve víře a lásce a předjímá tak plnost nebeského Jeruzaléma. »Básnický génius sv. Efréma Syrského, označovaný za ‚loutnu Ducha svatého‘, opěvoval bez ustání Marii a zanechal v celé tradici syrské církve trvalou živou stopu.« (*Redemptoris Mater*, 31) On je to, kdo líčí Marii jako obraz krásy: »Ona je svatá ve svém těle, krásná ve svém duchu, čistá ve svých myšlenkách, ryzí ve své inteligenci, dokonalá ve svých citech, čistá a pevná ve svých předsevzetích, neposkvrněná ve svém srdci, vynikající jako vrchol všech ctností.« (Hymny Panně Marii, 1,4) Tento obraz nechť září uprostřed každého církevního společenství *jako město položené na hoře a svítilna na podstavci, takže svítí všem v domě* (srov. Mt 5,14-15).